

Titel: Overvågning af skestork <i>Platalea leucorodia</i> som ynglefugl			
Dokumenttype: Teknisk anvisning	TA. nr.: A106	Version: 2	Oprettet: 06.03.2017
Forfattere: Thomas Bregnballe & Thomas Eske Holm Aarhus Universitet	Gyldig fra: 01.04.2017		
	Sider: 8		
	Sidst ændret: 03.2017		
TA henvisninger			

0 Indhold

Titel: Overvågning af skestork som ynglefugl	1
1 Indledning	2
2 Metode	2
2.1 Tid, sted og periode	2
2.2 Udstyr	3
2.3 Procedure	3
2.3.1 Stam- og kortdata	3
2.3.2 Observationer og feltskema	3
3 Databehandling	4
4 Kvalitetssikring	5
4.1 Kvalitetssikring af data og dataaflevering	5
5 Bilag	6
5.1 Feltskemaer	6
6 Oversigt over versionsændringer	8

1 Indledning

Formålet med denne tekniske anvisning (TA) er at angive en kvalitetssikret, standardiseret og reproducerbar metode til at gennemføre overvågningen af ynglende skestork.

Skestork er en regelmæssig ynglefugl i Danmark, som overvejende findes i kolonier på mindre øer i det vestlige og nordlige Jylland. Arten er opført på Fuglebeskyttelsesdirektivets Bilag 1. Skestork er på udpegningsgrundlaget som ynglefugl i tre EF-Fuglebeskyttelsesområder, og arten er siden udpegningen blev foretaget, indvandret med et mindre antal ynglepar til nogle få andre EF-Fuglebeskyttelsesområder. Den helt overvejende del af den danske ynglebestand, der tæller knap 300 par, findes i kolonier på nogle få øer i Vadehavet, Ringkøbing Fjord og Limfjorden.

2 Metode

Overvågning af skestork gennemføres af Miljøstyrelsens (MST) enheder gennem optælling af ynglefugle i ynglekolonier beliggende i EF-Fuglebeskyttelsesområder og i visse år også i kolonier beliggende udenfor EF-Fuglebeskyttelsesområder.

Overvågningen af arten er kategoriseret som Intensiv 1. Intensiv 1 står for opsøgende overvågning af artens bestandsstørrelse. Overvågningen består alene af en basisovervågning, der har til formål 1) at følge udviklingen i artens yngleforekomst i de EF-Fuglebeskyttelsesområder, hvor arten er på udpegningsgrundlaget, og 2) regelmæssigt at opgøre ynglebestandens størrelse og udbredelse i Danmark.

På feltskemaet til overvågning af skestork (bilag 6.1) er der fortrykte felter til angivelse af de parametre, der skal overvåges.

2.1 Tid, sted og periode

Skestork eftersøges hvert andet år (2017, 2019 og 2021) i de EF-Fuglebeskyttelsesområder, hvor arten er på udpegningsgrundlaget. En gang i overvågningsperioden (2017), udvides overvågningen til at være landsdækkende, så arten eftersøges såvel i som uden for de EF-fuglebeskyttelsesområder, hvor arten er på udpegningsgrundlaget.

Overvågning af arten gennemføres ved én optælling af ynglefugle, idet tællingen skal finde sted inden for perioden 1. - 20. juni. Optællingen planlægges, så nærliggende ynglelokaliteter dækkes inden for et tidsrum på 1 uge. Denne fremgangsmåde forsøger at tage højde for, at ynglende skestorker kan flytte til en ny eller en anden allerede eksisterende koloni. Der skal ikke tælles på dage eller i perioder med vedvarende regn, tåge og/eller stærk blæst.

Lokaliteter, der undersøges for ynglende skestork, udgøres af kendte ynglelokaliteter for arten samt potentielle ynglelokaliteter (fx tagrørsbevoksede holme). Højest prioritet gives til de lokaliteter, hvor arten har ynglet flere gange siden år 2000. Potentielle yngleområder udgøres af øer (med rørskov og uden forekomst af ræv) gerne beliggende mindre end 12 km fra overskyllede enge eller lavvandede fjorde/tidevandsrender, hvor fuglene kan søge føde.

2.2 Udstyr

Ved optælling medbringes håndkikkert (7-12 X forstørrelse) og teleskop (20-30 X forstørrelse). Derudover medbringes GPS, kort eller ortofoto til positionering af koloni samt feltskema og skriveredskaber.

2.3 Procedure

2.3.1 Stam- og kortdata

Inden ynglesæsonen udarbejdes en oversigt over relevante ynglelokaliteter. Oversigten udarbejdes på baggrund af den lokale viden i MST-enhederne især fra tidligere NOVANA overvågning, suppleret i rimeligt omfang med viden om skestorkens forekomst i Danmark, fx fra de lokale enheder af Naturstyrelsen. Der kan evt. suppleres med opdaterede oplysninger givet i DOFbasen og atlaskortlægningen samt via kontakter til lokale optællere. Oversigten over relevante lokaliteter i landsdelen holdes løbende ajourført, således at den kan danne grundlag for stationsudvælgelsen i de tre sæsoner, hvor overvågning skal finde sted indenfor perioden. Ansvar for og opdatering af de undersøgte ynglelokaliteter ligger hos de lokale enheder i MST.

Arealet på lokaliteten, hvor arten eftersøges, indtegnes på feltkort (landkort eller ortofoto) til efterfølgende registrering i Danmarks Naturdatabase. Såvel positive som negative observationer på egnede ynglelokaliteter registreres i Naturdatatabasen.

Ynglelokalitetens stednavn og den ansvarlige myndighed for overvågningen registreres på feltskemaet (bilag 5.1). Ved anvendelse af ynglelokalitetens stednavn benyttes allerede oprettede lokaliteter.

2.3.2 Observationer og feltskema

For hvert enkelt besøg registreres dato på feltskemaet (bilag 5.1).

Lokaliseringen af hovedkolonien registreres og anføres på følgende måde: Noter UTM koordinaterne for hovedkolonien. Er lokalitetens ynglefugle spredt på flere kolonier, så beskriv de andre koloniers lokalisering under "Bemærkninger" (fx '10-12 par i hovedkolonien og 3-4 par ca. 600 m nord for).

Hvis arten ikke yngler på lokaliteten skrives "0" under "**Konklusion:** Bedste skøn for antal ynglepar".

Hvis arten yngler på lokaliteten foretages optællingen af voksne fugle og reder ved enten metode 1 eller 2 (se nedenfor).

Metode 1. Hvis der findes et eller flere observationspunkter hvorfra "alle" voksne fugle og reder i kolonien kan ses, tælles det samlede antal voksne ynglefugle (inklusive de fugle der ser ud til at have tilknytning til ynglekolonien, men eksklusiv yngre fugle(2K), der kan opholde sig i periferien af kolonien) samt reder. Denne metode egner sig kun til lokaliteter, hvor man som observatør har et godt udsyn og også kan se de fugle, der måtte ligge på rede. Antallet af voksne fugle noteres i feltet "Antal voksne fugle i kolonien" i feltskemaet og antallet af aktivt benyttede reder noteres i feltet "Antal reder i kolonien". Konklusionen på antallet af ynglepar noteres efterfølgende i feltet "**Konklusion:** Bedste skøn for antal ynglepar".

Metode 2. Under visse forhold er det nødvendigt at gå ind i koloniområdet og tælle rederne. Det gøres, mens man bevæger sig gennem selve koloniområdet. Man skal være opmærksom på, at de lidt større unger som regel meget hurtigt løber bort og gemmer sig i vegetation (typisk tagrør), så man sjældent kan nå at tælle dem og bruge dem som udtryk for antallet af ynglepar. Det typiske i en koloni af skestørke er, at der findes alle aldre af yngel, helt fra æg i reder til næsten flyvefærdige unger. I kolonien optælles alle reder med æg og (små) unger samt allerede forladte reder fra samme år. Man skal selvfølgelig være yderst forsigtig, og man skal hurtigst muligt efter endt optælling fjerne sig fra området igen, så fx sølvmåger ikke får fri adgang til de ubeskyttede reder. Antallet af reder noteres i feltet "Antal reder i kolonien". Konklusionen på antallet af ynglepar noteres efterfølgende i feltet "**Konklusion:** Bedste skøn for antal ynglepar".

Metode 1 foretrækkes, fordi man herved minimerer forstyrrelsen af de ynglende fugle, men i de større kolonier er det erfaringen, at det er nødvendigt at anvende metode 2. I de ældre kolonier er erfaringen imidlertid også, at fuglene hurtigt er tilbage igen efter en forstyrrelse.

Felterne i feltskemaet udfyldes som følger:

Bedste skøn for antal ynglepar. Det er personen/personerne i felten, der har de bedste forudsætninger for at vurdere antallet af ynglepar. Bedste skøn angives som et interval (fx 10-12 par) eller som ét tal (fx 10 par; skriv da 10 både under Minimum og under Maksimum).

Tegn på oversvømmelse/prædation. Angiv med et kryds om der var tegn på at yngleområdet havde været oversvømmet, og om der var tegn på, at kolonien havde været udsat for prædation. Uddyb gerne under "Bemærkninger".

Bemærkninger. Giv gerne bemærkninger om følgende:

- såfremt der er ynglepar udenfor hovedkolonien, beskrives fordelingen af yngleparrene og de andre ynglepars omtrentlige lokalisering (fx: '12 par i hovedkolonien og 4 par ca. 400 m længere mod nord').
- uddybende bemærkninger om tegn på at ynglelokaliteten havde været oversvømmet og/eller om kolonien havde været udsat for prædation.
- var der æg og/eller unger i kolonien.

3 Databehandling

Data fra feltskemaet (Bilag 5.1) og det overvågede område fra feltkortet overføres til indtastningsfladen for skestork i NaturAppl (programmet downloades fra Miljøportalen).

Hvis lokaliteten har været overvåget før, anvendes så vidt muligt samme polygon som sidst. Vælg "ved at pege på eksisterende registrering i Naturdatabasen" i NaturAppl.

Vejledning til NaturAppl mm. findes på Miljøportalens hjemmeside:

<http://www.miljoportal.dk/Dokumenter%20alle/Vejledning%20til%20NaturAppl.pdf>

Registreringer af skestork, som Fagdatacenter for Biodiversitet (FDC-Bio) måtte gøre under overvågnings- eller forskningsaktiviteter, vil være til rådighed for relevante myndigheder eller blive indtastet i Naturdatabasen.

4 Kvalitetssikring

4.1 Kvalitetssikring af data og dataaflevering

Den datatekniske anvisning for kvalitetssikring af terrestriske NOVANA-data i Naturdatabasen omfatter kvalitetssikringsprocedurer for selve indtastnings- og redigeringsprocessen samt det videre forløb i forbindelse med godkendelse af data.

Se den datatekniske anvisning her:

http://bios.au.dk/fileadmin/bioscience/Fagdatacentre/Biodiversitet/DN01_Naturdata.pdf

5 Bilag

5.1 Feltskemaer

Bilag 5.1 se næste side.

BILAG 5.1	SKESTORK feltskema	NOVANA
-----------	---------------------------	--------

Version 2 gældende fra 01.04.2017

Stednavn:

Det overvågede område indtegnes på kort og registreres som polygon i Naturdatabasen

Ansvarlig myndighed:

Overvågningsdata

Dato:

Inventør:

Antal voksne fugle i kolonien

Antal reder i kolonien

Konklusion: Bedste skøn for antal ynglepar

Hovedkoloniens lokalisering

Minimum

Maksimum

UTMx

UTMy

Tegn på oversvømmelse (X=ja)Tegn på prædation i kolonien (X=ja)

Bemærkninger (fx fordeling og lokalisering af ynglepar, metode 1 eller 2):

6 Oversigt over versionsændringer

Version	Dato	Emne:	Ændring:
2	03.2017	Intensiv 2	Overvågningen er ændret fra Intensiv 2 til Intensiv 1. Overvågningsfrekvensen er ændret fra hver 3. til hver 2. år.